

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

J.V. Foix i l'amor (crític) a la pàtria

Escrit el 1934 per J.V. Foix al diari *La Publicitat*: “Quan el catalanisme, en les seves diverses figuracions polítiques i socials, ha reclamat de cadascun dels seus adherents una reforma espiritual, una aproximació moral al tipus de ciutadà de la pàtria nova, ha reeixit i ha vençut. Quan, al contrari, ha ofert la pàtria als sequaços, com un botí fàcil d'abastar, ha reculat i ha estat derrotat. Allà on l'estoic ha cedit ha aparegut l'orgiàc”. Ho escriu fa 75 anys, però podria semblar que parlés exactament del nostre present, dels llaços grocs d'una banda i dels encaputxats de l'altra. El mateix 1934, Foix, que ja havia superat els 40 anys, diu que no ha cregut mai en “la joventut” i es queixa: “La joventut, insolent, creu que ha d'ésser irrespectuosa, incauta, disbauxada, indisciplinada, i fins i tot impertinent”.

Els fragments pertanyen al llibre *Els lloms transparents* (Ed. 62), un recull d'articles del poeta quan exercia com a periodista, reunits per primer cop el 1969 i recuperats ara per la Fundació J.V. Foix. Són textos datats entre el 1931 i el 1936 al diari *La Publicitat*, del qual Foix era director literari. Redactats en calent a la mateixa redacció, giren al voltant del paper dels escriptors en la societat, d'ètica i política i del catalanisme. El pròleg li va fer Gabriel Ferrater per a l'edició del 1969: “El sentiment bàsic de Foix és, podríem dir, que l'individu és un col·lectiu, i ai-

xò en dos sentits: d'una banda, qual-sevol experiència d'una persona és sempre una experiència de moltes altres, i d'altra banda un home és una mena d'agrupament combinatori, un agregat d'elements que es troben dispersos per molts altres homes. Una vegada em deia: «Sempre que escric jo, vull dir nosaltres».

Aquest jo col·lectiu és el que parla al llibre. Un llibre polític, per contribuir des del periodisme a la Catalunya nova republicana. Defensa, per exemple, els diaris que mantenen una posició liberal en el terreny de les idees, és a dir, que “no defugen d'incorporar a la llista de col·laboradors noms d'escriptors que representen doctrines divergents”. I està en contra de les capçaleres que es dediquen a difondre “anècdotes” i “informacions sovint destinades a

provocar la confusió, a *escalfar caps*”. Què pensaria avui Foix dels qui escalfen caps espanyols i caps catalans? Dels que només s'adrecen a les vísceres o la sentimentalitat? *La Publicitat* era el diari segurament més ambiciós de l'època, un diari de notícies i d'idees, de debat seriós, l'òrgan del catalanisme intel·lectual promogut per Acció Catalana. Arriba a escriure: “No em sabria greu que assenyalessin la nostra generació amb una frase equivalent a aquesta: «Editava un diari perfecte»”. Foix creia fermament en l'intel·lectual com a “home lliure”: “No hi ha intel·ligència sense independència”.

En aquests articles, a vegades signats i d'altres no, perquè fan d'editorial del diari, Foix defensa “un patriotisme alhora local i universal, profundament humà”, i reivindica un país basat en “l'obra ben feta” seguint l'exemple de Prat de la Riba. El posen molt nerviós els inútils radicals: “Entre els concurrents a una assemblea de catalans hi ha sempre un nombre destacat d'aspirants a alcalde de barri que més d'una vegada han estat a punt de fer perdre les causes més honorables...” Creu, en fi, que s'ha d'estimar el propi país, “però no contra els altres”. I que “per estimar la pàtria no cal mentir, ni odiar, ni preparar la guerra, ni elevar la nació a la categoria d'un Tot metafísic, ni confondre nació i Estat”. “Treballar per la pàtria és fer-nos dignes que sigui estimada”.

EFE

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

Dubtes sobre 'any nou' a tocar de l'any nou

Algún lector s'ha plantejat si diu ben bé el mateix quan desitja “feliç any nou” i “*feliz año nuevo*”? Ho dubto. No crec que el que volem dir i entenem sigui diferent. Però amb els diccionaris a la mà descobrim que *any nou* vol dir “els primers dies de l'any amb relació a l'any que acaba”, mentre que *año nuevo* vol dir “*el año que está a punto de empezar o el que ha empezado recientemente*”. Segons els diccionaris, doncs, en català només desitgem que siguin feliços els primers dies, mentre que en castellà desitgem que ho sigui l'any sencer. Es confirmaria el tòpic que som menys expansius i generosos.

Diria, però, que en casos així el que caldria retocar és la definició. El Fabra s'inspira en el Labèrnia (“los primeros días del any”), i el re-

dactat es va repetint acríticament en tots els diccionaris. El DCVB ens diu que és “el començament de l'any” i el fa sinònim de *cap d'any*. I és cert que en un sentit genèric *cap d'any* vol dir *extrem de l'any*, però en l'ús estàndard hem convingut que Cap d'Any vol dir només el dia 1 de gener i la celebració que el precedeix: la nit / el sopar / la revetlla de Cap d'Any. Per cert, Año Nuevo també pot significar Cap d'Any, el dia 1 de gener. És una polisèmia que nosaltres ens podem i ens hem d'estalviar.

CELEBREM L'ANY NOU NOMÉS UNS DIES DE L'ANY, PERÒ L'ANY NOU TÉ, COM TOTS ELS ANYS, 12 MESOS

Parlem de l'any nou i celebrem l'any nou només els primers dies de l'any, però l'any nou té –com tots els anys– 12 mesos. És nou pel punt de vista, no pas per la durada, i diria que els nostres diccionaris confonen la durada de la celebració amb la durada del que se celebra. Ho diria si no fos perquè aquest embolic també afecta els millors diccionaris anglesos. Defineixen New Year com “*the time when people celebrate the beginning of a new year*”. Fins aquí tot bé: New Year duraria només uns dies i *new year* seria tot un any. Però tot seguit defineixen *the new year* com “*the first few weeks of the year*”. Observem, però, que el *the* és crucial i que el “*a new year*” sí que fa referència a tot l'any.

Sigui com sigui, jo us desitjo 365 dies de felicitat.

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] **Fungus, el rei dels Pirineus**
A. SÁNCHEZ PIÑOL / La Campana
360 pàgines i 20,90 € 1/5

[2] **L'art de portar gavadina**
SERGI PÀMIES / Quaderns Crema
146 pàgines i 14 € 2/17

[3] **Finals que mereixen una història**
ALBERT ESPINOSA / Rosa dels Vents
216 pàgines i 17,90 € 3/10

[4] **La filla del rellotger**
KATE MORTON
Rosa dels Vents
640 pàgines i 22,90 € 4/9

[5] **Permagel**
EVA BALTASAR
Club Editor
192 pàgines i 16,50 € 5/44

NO-FICCIÓ

[1] **Història mundial de Catalunya**
BORJA DE RIQUER (DIR.) / Ed. 62
980 pàgines i 28 € 1/6

[2] **Escrits de presó**
JOAQUIM FORN
Enciclopèdia Catalana
336 pàgines i 19,50 € 4/14

[3] **Oriol Junqueras. Fins que siguem lliures**
SERGI SOL / Ara Llibres
176 pàgines i 18,50 € 7/8

[4] **Res és impossible**
KILIAN JORNET
Ara Llibres
248 pàgines i 19,50 € 6/7

[5] **Dies que duraran anys**
JORDI BORRÀS
Ara Llibres
208 pàgines i 22,95 € 8/45

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] **Yo, Julia**
SANTIAGO POSTEGUILLO
Plaza & Janés
704 pàgines i 22,90 € 1/8

[2] **El rey recibe**
EDUARDO MENDOZA
Seix Barral
368 pàgines i 20,50 € 5/16

[3] **Tú no matarás**
JULIA NAVARRO
Plaza & Janés
992 pàgines i 22,70 € 3/9

[4] **Fuego y sangre**
G.R.R. MARTIN
Plaza & Janés
880 pàgines i 32,90 € 2/9

[5] **La hija del relojero**
KATE MORTON
Suma de Letras
560 pàgines i 22,90 € 4/9

NO-FICCIÓ

[1] **1.000 recetas de oro**
KARLOS ARGUÏÑANO
Planeta
728 pàgines i 24,95 € 1/6

[2] **Cómo hacer que te pasen cosas buenas**
MARIAN ROJAS / Espasa
232 pàgines i 19,90 € -/11

[3] **21 lecciones para el siglo XXI**
YUVAL NOAH HARARI / Debate
408 pàgines i 21,90 € 10/17

[4] **Sapiens**
YUVAL NOAH HARARI
Debate
496 pàgines i 19,90 € 2/169

[5] **Breves respuestas a las grandes preguntas**
STEPHEN HAWKING / Crítica
288 pàgines i 17,90 € 9/8

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes al mercat